

در پیشگیری از مسمومیت با گاز مونوکسید کربن در فصل سرد سال چه باید کرد؟

استفاده از آبگرمکن یا بخاری های مستعمل یا دارای نقص فنی و فاقد دودکش یا دارای دودکش بدون عملکرد مناسب در منزل بیشترین موارد ابتلا به مسمومیت را تشکیل می دهد. با رعایت نکات ایمنی می توان از بروز اینگونه مسمومیت جلوگیری کرد. با تنفس مقدار زیاد گاز مونوکسید یا جذب آن از راه پوست، این ماده وارد خون و با ورود به ارگانهای حیاتی به جای اکسیژن باعث مرگ می شود.

این نوع مسمومیت غالباً برای نوزادان، زنان باردار، افراد مبتلا به بیماری های تنفسی، همچون آمفیزم و بیماران قلبی بسیار خطرناک است و حتی تنفس درصد بسیار کمی از این گاز می تواند به سلامت آنها آسیب برساند. مونوکسید کربن (CO)، گازی بی رنگ و بی بو است و بیشتر افراد در ابتدا انتشار آن را احساس نمی کنند. عمده ترین منبع تولید این گاز، سوخت ناقص نفت و گاز است، اما اصولاً در اثر احتراق هر نوع مواد سوختنی خصوصاً در محیط های در بسته و فاقد اکسیژن ممکن است، تولید شود.

استفاده از آبگرمکن یا بخاری های مستعمل یا دارای نقص فنی و فاقد دودکش یا دارای دودکش بدون عملکرد مناسب در منزل بیشترین موارد ابتلا به مسمومیت را تشکیل می دهد.

تمایل این گاز برای ترکیب با هموگلوبین خون انسان ۲۵۰ برابر بیش از اکسیژن است، لذا با بالا رفتن درصد آن در هوای اتاق به سرعت باعث ایجاد مسمومیت خواهد شد و اکسیژن رسانی به بافت های مختلف بدن از جمله مغز و قلب را دچار اختلال می کند که به علت بی رنگ و بی بو بودن این گاز، ممکن است وجود آن در محیط تا زمان ایجاد علائم مسمومیت شدید مورد توجه واقع نشود.

از جمله مهمترین منابع تولید این گاز میتوان به اجاق گاز، آبگرمکن چراغ های گازی خوراک پزی، دیزل های تولید برق خانگی در زمان قطع برق، بخاری گازی، شومینه و حتی روشن بودن خودرو در محیط بسته پارکینگ خانه اشاره کرد. افزون بر گاز، وسایلی همچون بخاری هیزمی و شومینه نیز از عوامل تولید مونوکسید کربن هستند که بر اثر سوختن ناقص و وجود نداشتن تهویه مناسب هوا، سبب مسمومیت افراد می شوند.

باید توجه شود که هر وسیله گرمزای سوختنی که به نحوی با سوخت های فسیلی نظیر نفت، گاز و ذغال سنگ کار کند، به صورت بالقوه می تواند سبب تولید گاز مونوکسید کربن نماید. لذا، از بخاری های مستعمل و فرسوده بدون دودکش یا دارای دودکش نامناسب و غیر استاندارد استفاده نشود. استفاده از بخاری های بدون دودکش به هیچ وجه از تولید گاز مونوکسید کربن جلوگیری نمی کند، به دوستان و اقوام در خصوص استفاده از این وسایل خبر رسانی کنید، تا در صورت بروز مسمومیت به سرعت به کمک شما بیایند.

همواره با بررسی مستمر تمام وسایل گرمایشی و اطمینان از سالم بودن سوپاپ، لوله، اتصالات و تعمیر سریع هر نوع آسیب و نقص میتواند خطر مسمومیت را به حداقل برساند. هرگز در فضای بسته گاراژ، موتور اتومبیل را روشن نگذارید، قبل از راه اندازی این وسایل گرمایشی از سلامت مسیر دودکش ساختمان و بدون ترک و نشتی بودن آن اطمینان حاصل کرده و از اتصال مناسب و صحیح لوله بخاری و آبگرمکن به دودکش دیواری اطمینان حاصل کنید. در زمان بروز باد، باران و یا بارش برف شدید امکان آسیب دیدن کلاهک دودکش وجود دارد، همچنین برخی از پرونده ها به دلیل گرم بودن این مکان بر روی آن آشیانه درست می کند که

می تواند سبب مسدود شدن دودکش و بروز مسمومیت در افراد شود. تمام دودکش ها باید وسیله انتهایی ضد باد کلاهک مناسب داشته باشند.

در محیط های شغلی و منازل که در آنها از کوره و مشعل استفاده می شود، سلامت دستگاه و سیستم تخلیه دود اطمینان حاصل کنید، هر وسیله گازسوز باید دارای یک دودکش مستقل و منتهی به فضای بیرون باشد و به کارگیری آبگرمکن های دیواری در فضای بسته و مکان های فاقد جریان هوا مجاز نیست. شیب لوله های افقی در داخل واحد ها باید مثبت و رو به بالا و ارتفاع عمودی لوله در بیرون حداقل سه برابر طول افقی آن باشد.

توجه به داغ بودن دودکش پس از روشن کردن وسیله گرمایشی به اطمینان شما از تخلیه گاز کمک خواهد کرد، اگر لوله دودکش بخاری شما سرد است، دلیل آن خارج نشدن محصولات احتراق و گازهای سمی از دودکش است، در این صورت باید ضمن رفع نقص، به طور موقت با باز کردن قسمتی از در یا پنجره تهویه در محیط ایجاد کنید. ضمن ایجاد تهویه مناسب جهت آشپزخانه و حمام منزل از نصب آبگرمکن در حمام و نیز روشن کردن شعله های اجاق گاز در آشپزخانه جهت نگه داشتن محیط داخل خانه جداً خودداری کنید.

در صورت امکان خاموش کردن وسایل گرمایشی گازی در زمان استراحت شبانه باز گذاشتن در و پنجره برای ایجاد جریان هوا در زمان استفاده از وسایل گرمایشی گازسوز و استفاده از حسگر اعلام انتشار گاز مونوکسید کربن که توسط کارشناس می تواند بر روی دستگاه آن نصب شود، اقدامات پیشگیرانه خوبی است. چنانچه فضای منزل خود را با شوفاژ و سیستم حرارت مرکزی گرم می کنید، درزبندی و بستن منافذ درها و پنجره ها به منظور جلوگیری از اتلاف حرارتی بلامانع است، اما در صورتی که از بخاری های گازسوز به منظور گرمایش محیط استفاده می کنید، حتماً مختصری تهویه از طریق در یا پنجره در فضا ایجاد و از درزبندی و بستن کامل منافذ خودداری کنید.

در صورت احساس علائم سردرد و سرگیجه و تهوع در مکانی که احتمال وقوع مسمومیت وجود دارد، فوراً آن مکان را ترک کرده و به فضای آزاد پناه ببرید و در اسرع وقت به پزشک مراجعه کنید. در صورت تداوم علائم فوق برای چند روز متوالی احتمال مسمومیت خفیف با این گاز وجود دارد که بهتر است در این مورد با پزشک خود مشورت کنید.

رانندگان وسایل نقلیه سنگین از روشن کردن گاز پیک نیک در اتاق وسیله نقلیه خود جهت استراحت و خواب جداً خودداری کنند، اگر با افراد دچار مسمومیت مواجه شدید، در گام اول، پنجره ها و درها را باز کنید تا هوای تازه در فضا جریان پیدا کند. اگر امکان جابه جایی افراد را دارید آنها را به فضای باز ببرید. شیرگاز یا وسیله گرمایشی را ببندید و آن را خاموش کنید. پس از خارج کردن مصدوم از محیط آلوده، فوراً با اورژانس ۱۱۵ تماس بگیرید.

علائم حیاتی مصدومان را کنترل و از باز بودن راه های هوایی مصدوم اطمینان حاصل کنید. با حوله مرطوب جلوی دهان و بینی خود را ببوشانید تا دچار مسمومیت نشوید و با یک حوله مرطوب دیگر هوای داخل محیط بسته را به سمت در یا پنجره هدایت کنید تا هوای تازه با آن جایگزین شود. افراد مسموم را روی زمین قرار دهید تا راه تنفسی آنها مسدود نشود، علائم حیاتی آنها شامل ضربان قلب، واکنش مردمک چشم، سطح هوشیاری، قدرت حرکت و مواردی از این دست را بررسی کرده و به کارشناسان اورژانس قبل از رسیدن کادر پزشکی اطلاع دهید. اگر شدت نشت گاز بسیار شدید است، از محیط خارج شده و منتظر بمانید تا کارشناسان آتش نشانی و اورژانس در محل حاضر شوند.

